

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα, 14 Νοεμβρίου 2006

Αρ. πρωτ. : 1612

Προς:

Υπουργό Ανάπτυξης
Κύριο Δημήτρη Σιούφα
Μεσογείων 119
101 92 Αθήνα

Κύριε Υπουργέ,

Η Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Καταναλωτή», χαιρετίζει το προσχέδιο νόμου «περί προστασίας καταναλωτή», με το οποίο τροποποιείται και προσαρμόζεται στα σύγχρονα δεδομένα ο παλαιός νόμος 2251/1994. Πρόκειται, κατά την κρίση μας, για μία εξόχως αξιόλογη προσπάθεια του Υπουργείου Ανάπτυξης με στόχο την επαρκή προσαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου στις αυξημένες ανάγκες προστασίας του καταναλωτή στη σύγχρονη αγορά, με πρόβλεψη τόσο προληπτικών όσο και κατασταλτικών διατάξεων για τη δραστηριότητα των προμηθευτών.

Το προσχέδιο εισάγει στην Ελληνική έννομη τάξη, λαμβάνοντας υπόψη και τις εξελίξεις στην ΕΕ, σημαντικές καινοτομίες σε σχέση με το παρελθόν. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται, η ενδεικτική απαρίθμηση στο νομοθετικό κείμενο των αμετάκλητα κριθέντων από τα δικαστήρια ως καταχρηστικών Γ.Ο.Σ., οι λεπτομερείς όροι ενάσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης εκ μέρους του καταναλωτή, ο επακριβής καθορισμός των υποχρεώσεων των προμηθευτών και η μετάθεση του βάρους απόδειξης σε αυτούς, η οριοθέτηση της έννοιας του ελαττωματικού προϊόντος, οι αναθεωρημένες διατάξεις περί υγιεινής και ασφάλειας των καταναλωτών, η θέσπιση ειδικού άρθρου για τα κέντρα αδυνατίσματος και γυμναστήρια καθώς και για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, σύμφωνα με την Οδηγία 2005/29/ΕΚ, η οποία τροποποιεί τις Οδηγίες 84/450/ΕΟΚ, 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ.

Σημαντικά βήματα προς την ενίσχυση της προστασίας του καταναλωτή αποτελούν επίσης οι διατάξεις για την οργάνωση, εποπτεία και πιστοποίηση των καταναλωτικών οργανώσεων, την ενίσχυση και παγίωση του ρόλου του ΣΤΚ ως εξωδικαστικού οργάνου επίλυσης των καταναλωτικών διαφορών, τη σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Αγοράς και Καταναλωτών, του Ι.Μ.Α.Κ, τη θεσμοθέτηση της διαδικασίας συμμετοχής εκπροσώπων καταναλωτικών ενώσεων στα συλλογικά όργανα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, στην αναπροσαρμογή των χρηματικών προστίμων που επιβάλλονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης κατά των παραβατών κλπ.

Στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης, ο ΣΤΚ θα επιθυμούσε να συνεισφέρει στο δημόσιο διάλογο καταθέτοντας τις προτάσεις του προς το Υπουργείο Ανάπτυξης με στόχο την ακόμα μεγαλύτερη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου, προς όφελος των καταναλωτών. Προς διευκόλυνση του υπουργείου, τα σχόλια ακολουθούν την συστηματική αρίθμηση ανά άρθρο ή κατηγορία άρθρων του προσχεδίου νόμου «περί προστασίας καταναλωτή».

Άρθρο 1

Νομίζουμε ότι είναι σκόπιμο να προστεθεί στην παρ. 1 σε επίπεδο αρχής, ως γενική ρήτρα, η οποία είναι άλλωστε συμβατή και σύμφωνη και με τα άρθρα 153 και 95 της ΣυνθΕΟΚ, η αντίστοιχη ρήτρα που υπήρχε στον προγενέστερο του 2251/1994 νόμο περί προστασίας του καταναλωτή 1961 /1991, και περ. στ) που αφορά την υποχρέωση της Πολιτείας να μεριμνά για ..... **«στ. την προστασία των ασθενέστερων ομάδων καταναλωτών, όπως οι ανήλικοι, οι υπερήλικες, οι αγράμματοι, οι οικονομικά ασθενέστεροι, οι καταναλωτές με ειδικές ανάγκες, οι μετανάστες και οι κάτοικοι δυσπρόσιτων περιοχών»**. Μία τέτοια ρύθμιση σε επίπεδο αρχών τονίζει το χαρακτήρα του Κράτους - Δικαίου και οδηγεί ομαλά στην εξειδίκευση αυτής στο ειδικότερο άρθρο 9 του προσχεδίου που αφορά την ψυχική υγεία των ανηλίκων.

Το προσχέδιο οριοθετεί στο άρθρο αυτό την έννοια του καταναλωτή, με ευρύ τρόπο, αφού η προστασία του νόμου καταλαμβάνει αδιακρίτως τόσο φυσικά όσο και νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα (όπως συμβαίνει προφανώς στα άρθρα 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 όπου δεν υπάρχει

περιοριστική μνεία της έννοιας του καταναλωτή). Παρατηρούμε όμως ότι, τα ειδικότερα άρθρα αυτού, υιοθετούν μια στενότερη θεώρηση του καταναλωτή περιορισμένη στα φυσικά πρόσωπα, όπως τα άρθρα 5 για τις πωλήσεις από απόσταση χρηματο-οικονομικών υπηρεσιών, τα άρθρα 13 -19 για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, που απηχούν τις ρυθμίσεις της Οδηγίας 2005/29/ΕΚ. Αν και αντιλαμβανόμαστε πλήρως τους λόγους της διαφοροποίησης από το νομοθέτη, προφανώς για λόγους συμβατότητας με τις αντίστοιχες Οδηγίες της ΕΕ, τις οποίες ενσωματώνουν στην Ελλάδα, νομίζουμε ότι θα ήταν χρήσιμη, χάριν διευκόλυνσης των καταναλωτών, και προς άρση τυχόν ερμηνευτικών προβλημάτων, η πανηγυρική περιγραφή στην παρ. 5 των ειδικών διατάξεων του νόμου που αφορούν μόνο φυσικά πρόσωπα, ώστε όλα τα υπόλοιπα να εφαρμόζονται αδιακρίτως για όλες τις προαναφερόμενες κατηγορίες.

Η σαφέστερη οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του νόμου επιβάλλεται καθότι, ως γνωστόν, η ευρεία θεώρηση του καταναλωτή δεν είναι συμβατή με τη στενή αντιμετώπιση του καταναλωτή από το δίκαιο της ΕΕ. Ερωτάται π.χ. αν στην προστασία του προσχεδίου νόμου για τα νομικά πρόσωπα ως καταναλωτές θα περιλαμβάνονται και οι έμποροι όταν αυτοί ενεργούν εκτός της συνήθους εμπορικής τους δραστηριότητας, όπως π.χ. ένα συνεργείο αυτοκινήτων που προμηθεύεται ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή ακόμα και οι ανταγωνιστές των προμηθευτών. Βλ. σχετικά και ΔΕΚ 14.3.1991 Υπόθεση Di Pinto). Είναι επίσης σκόπιμο να εξεταστεί διεξοδικότερα, για λόγους διεθνούς δικαιοδοσίας, αν η θεώρηση της έννοιας του καταναλωτή από το προσχέδιο είναι πλήρως συμβατή με την έννοια του καταναλωτή που υιοθετούν ισχύουσες και στην Ελλάδα διεθνείς συμβάσεις για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές.

Στην ίδια παρ. 5 του άρθρου 1 θα μπορούσε επίσης να προστεθεί η παράγραφος που υπήρχε στο ν. 2251/1994, **«Προμηθευτής είναι επίσης και ο παραγωγός ως προς την ευθύνη του για ελαττωματικά προϊόντα»**. Εφόσον το προσχέδιο, προφανώς υιοθετώντας σιωπηρά αυτή την αντίληψη, στο ειδικότερο άρθρο 8 υιοθετεί διατάξεις για τους παραγωγούς και τα ασφαλή προϊόντα, με παραπομπή στα τεχνικά πρότυπα και στις διατάξεις του ευρωπαϊκού δικαίου.

Άρθρο 2

Το ζήτημα της καταχρηστικότητας των Γ.Ο.Σ. αντιμετωπίζεται κατά τη γνώμη μας συστηματικά και συνολικά. Φρονούμε όμως ότι μπορεί να προστεθεί φράση στην παρ. 2 **«Οι γενικοί όροι συμβάσεων... διατυπώνονται με σαφήνεια στην Ελληνική γλώσσα και με τρόπο που να είναι απόλυτα κατανοητοί στον καταναλωτή...»**

Ομοίως θα έπρεπε να προστεθεί, ως εξειδίκευση της γενικής ερμηνευτικής αρχής του νόμου, φράση στην παρ. 1 του άρθρου 2, ως εξής : **«Θεωρείται ότι ..... ο καταναλωτής δεν μπόρεσε να επηρεάσει το περιεχόμενό τους, ιδίως στα πλαίσια συμβάσεων προσχώρησης».**

Τέλος, πιστεύουμε ότι θα ήταν χρήσιμο να προστεθούν ως γενικές αρχές στο άρθρο οι παρ. 9 και 10, που υπάρχουν βέβαια διάχυτες μέσα στο προσχέδιο, ως εξής:

«9. Είναι καταχρηστικοί και συνεπώς απαγορεύονται όροι με τους οποίους ο προμηθευτής απαλλάσσεται από την ευθύνη του για δόλο ή βαριά αμέλεια του ιδίου ή των βοηθών εκπληρώσεως αυτού.

10. Απαγορεύεται και είναι άκυρη παραίτηση του καταναλωτή από τα δικαιώματά που απορρέουν από τον παρόντα νόμο».

Άρθρο 3

Νομίζουμε ότι είναι σκόπιμο να προστεθεί η λέξη **«να αναφέρονται σωρευτικά»** στο τέλος της παρ. 1., αν και η απαρίθμηση είναι ενδεικτική, αλλά και σε κάθε άλλο παρόμοιο άρθρο (όπως το άρθρο 4 παρ. 2, το άρθρο 5 ως προς τη γνωστοποίηση των όρων της σύμβασης για συμβάσεις εξ αποστάσεως κ.λπ.), ώστε να εξασφαλιστεί για τους καταναλωτές ένα ελάχιστο πλαίσιο προστασίας με την ύπαρξη όλων ανεξαιρέτως των στοιχείων εγκυρότητας για κάθε τύπο σύμβασης, αλλά και μια σαφής περιγραφή των όρων εφαρμογής του νόμου και για τους προμηθευτές. Παραδειγματος χάριν, πως θα κριθεί μία σύμβαση οποιουδήποτε από τα ως άνω άρθρα, άκυρη υπέρ του καταναλωτή ή έγκυρη, αν περιέχει μέρος μόνον των στοιχείων που απαιτεί ο νόμος ;

Άρθρο 4

Στην παράγραφο 6 πρέπει να απαλειφθεί η μνεία στο άρθρο 9 του καταργηθέντος ήδη από 29.7.2006 ν. 2774/1999 για την προστασία δεδομένων στον τηλεπικοινωνιακό τομέα και να εισαχθεί η φράση με παραπομπή στον ισχύοντα νέο νόμο «...*οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3471/2006 περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών*»

Επίσης πρέπει να γίνει μνεία, μετά την παρ. 12 και πριν από τις εξαιρέσεις, ότι το άρθρο αναφέρεται επίσης και στις υπηρεσίες ηλεκτρονικού εμπορίου, όπως περιγράφονται στις διατάξεις του π.δ. 131/2003, το οποίο εισάγει στην Ελλάδα την αντίστοιχη ευρωπαϊκή Οδηγία.

Άρθρο 5

Ομοίως και στο άρθρο 5 παρ. iv β) επιβάλλεται να αντικατασταθεί η παραπομπή στον καταργηθέντα νόμο 2774/1999 με παραπομπή στον ισχύοντα πλέον νόμο 3471/2006.

Άρθρο 6

Πρόκειται για σημαντικότατο άρθρο-εργαλείο προστασίας του καταναλωτή, με αναμενόμενη μεγάλη συχνότητα χρήσης στις καταναλωτικές διαφορές που ορθά επεκτείνει την έννοια του προμηθευτή και στον εισαγωγέα στο έδαφος της ΕΕ συχνά επικίνδυνων προϊόντων από τρίτες χώρες (π.χ. από Κίνα), αλλά και στο πολυκατάστημα που θέτει την ετικέτα του στα συχνά άγνωστης προέλευσης προϊόντα του.

Πλην όμως, φρονούμε ότι η παρ. 8 η φράση «*εκ των προτέρων παραίτηση του καταναλωτή...*» περιορίζει τον γενικό αναγκαστικό χαρακτήρα του. Η φράση αυτή σημαίνει άραγε, εξ αντιδιαστολής, ότι είναι έγκυρη η *εκ των υστέρων* παραίτηση του καταναλωτή από τις διατάξεις περί πώλησης καταναλωτικών αγαθών με εγγυήσεις ; Συμβιβάζεται η ρύθμιση αυτή με το άρθρο 559 ΑΚ για την παροχή εγγύησης (όπως τέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3043/2002 ;

Μήπως θα ήταν σκόπιμο να γενικευθεί, χάριν του συμφέροντος του καταναλωτή και προς άρση ερμηνευτικών δυσχερειών, με την εξάλειψη της φράσης, η ακυρότητα της παραίτησης ;

Άρθρο 7

Αποτελεί πολύ σημαντικό άρθρο, απηχεί την Οδηγία 85/374/ΕΟΚ, όπως ισχύει, και εισάγει αντικειμενική ευθύνη του παραγωγού προϊόντων, στην έννοια των οποίων μπορεί να προστεθεί **«και γενικά κάθε πράγμα κατά την έννοια του ΑΚ»**.

Στην παρ. 7 μπορεί να προστεθεί **«και η ζημία τρίτων προσώπων σύμφωνα με τα άρθρα 928-930 ΑΚ»** (επαναφορά της ρύθμισης του άρθρου 8 παρ. 4 ν. 1961/1991).

Ως προς τις ρήτρες απαλλαγής του παραγωγού παρατηρούμε ότι υπάρχει μία αντίφαση στην περ. ε) της παρ. 8, η οποία παραπέμπει στην υπαιτιότητα ως λόγο απαλλαγής από την ευθύνη, ενώ το όλο πνεύμα του άρθρου εισάγει αντίθετα την αντικειμενική ευθύνη.

Επιβάλλεται κατά την κρίση μας να εισαχθεί επίσης, όπως προβλέπεται άλλωστε ρητά στην Οδηγία για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων 92/59/ΕΟΚ, και μια «υποχρέωση παρακολούθησης» του παραγωγού και ελέγχου των προϊόντων του στην αγορά, με την υποχρέωση να τα αποσύρει όταν διαπιστώσει ότι είναι επικίνδυνα ή παρέχουν ελλιπή ασφάλεια, ώστε να θεμελιωθεί αγωγή αξίωση για παράλειψη εκ μέρους του καταναλωτή.

Θα ήταν σκόπιμο επίσης να προστεθεί ως ερμηνευτική ρήτρα παρ 14 ως εξής : **«Το παρόν άρθρο δεν θίγει τα δικαιώματα του ζημιωθέντος βάσει των διατάξεων περί συμβατικής ή εξωσυμβατικής ευθύνης των άρθρων 937 επ. ΑΚ, η ειδικού καθεστώτος ευθύνης, όπου ισχύει»**, οι οποίες προβλέπουν μακρότερο χρόνο παραγραφής.

Άρθρο 8

Αποτελεί επίσης πολύ σημαντικό άρθρο αφού αναφέρεται, σε επίπεδο αρχών, στην υγεία και την ασφάλεια του καταναλωτή. Σημαντική αναμένεται η άμεση δράση του Υπουργείου Ανάπτυξης για την εξειδίκευση των στοιχείων αναφοράς προτύπων ανά κατηγορία προϊόντων σε πλείστους τομείς, όπως οι Οδηγίες «νέας προσέγγισης» για την ασφάλεια των τροφίμων, της ηλεκτρομαγνητικής συμβατότητας κ.λπ.

Επιβάλλεται κατά την κρίση μας να εισαχθεί και εδώ, όπως προβλέπεται ρητά στην Οδηγία 92/59/ΕΟΚ, και μία υποχρέωση παρακολούθησης του παραγωγού και ελέγχου των προϊόντων του στην αγορά, με την υποχρέωση να τα αποσύρει όταν διαπιστώσει ότι είναι επικίνδυνα ή παρέχουν ελλιπή ασφάλεια, ώστε να θεμελιωθεί αγωγήμη αξίωση για παράλειψη εκ μέρους του καταναλωτή.

Άρθρο 9

Θα ήταν κατά την κρίση μας χρήσιμο να προστεθεί στο σημαντικό αυτό άρθρο φράση στην παρ. γ) του εδαφίου 2 για τα επικίνδυνα προϊόντα για τους ανηλικούς *«προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τη γενετήσια ορμή, εμπεριέχουν άμεση ή έμμεση παρότρυνση για τέλεση βίαιων, αντικοινωνικών ή ακόλαστων πράξεων»* ώστε το άρθρο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως όπλο καταπολέμησης της πώλησης και διάδοσης ηλεκτρονικών παιχνιδιών με βίαιο ή σεξουαλικό περιεχόμενο ακατάλληλο για ανηλικούς. Ομοίως στο άρθρο 2 παρ. στ) *«Παροτρύνουν σε επιβλαβείς για την υγεία και τους ίδιους τους ανηλικούς»* ώστε το άρθρο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο κατά της χρήσης αλοκκλοούχων ποτών, καπνίσματος κλπ από τους ανηλικούς.

Άρθρο 10

Αποτελεί κατά την κρίση μας ένα άρθρο με ατελή διατύπωση, ίσως τον αδύναμο κρίκο του προσχεδίου, αφού ο νομοθέτης εμφανίζεται διστακτικός και εισάγει εντονότατη διαφοροποίηση στο καθεστώς ευθύνης μεταξύ αφενός του παραγωγού προϊόντων (αντικειμενική ευθύνη) και αφετέρου, του παρέχοντος υπηρεσίες (υποκειμενική ευθύνη με αντιστροφή του βάρους απόδειξης).

Αυτή η διάκριση, σε μία άυλη οικονομία υπηρεσιών, είναι πρόδηλο ότι εξασθενίζει σημαντικά τη θέση του καταναλωτή. Επιβάλλεται, νομίζουμε, καταρχήν, για λόγους διδακτικούς, να διευκρινιστεί ότι το άρθρο αυτό εφαρμόζεται σε κάθε φυσικό πρόσωπο δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που παρέχει υπηρεσίες. Δεδομένης της δυνατότητας εφαρμογής του στις σχέσεις του καταναλωτή με τις ΔΕΚΟ και εταιρείες παροχής υπηρεσιών (π.χ. θέρμανσης μέσω φυσικού αερίου), το καθεστώς ευθύνης του άρθρου αυτού, αν και υπαγορευόμενο σε κάποιο βαθμό από τις αντίστοιχες ρυθμίσεις της

ΕΕ, θα δημιουργήσει κατά τη γνώμη μας σύγχυση ως προς το εύρος εφαρμογής τους, ενόψει δυσχέρειας διάκρισης προϊόντος και υπηρεσίας, καθώς και ασάφεια και αβεβαιότητα για τον καταναλωτή.

Νομίζουμε ότι, παρά την δεδομένη δυσκολία του εγχειρήματος για το νομοθέτη επιβάλλεται, για λόγους ισότητας, να επιχειρηθεί η εισαγωγή ενός είδους αντικειμενικής ευθύνης και για ελαττωματικές υπηρεσίες, κατ' αναλογία του άρθρου 7 για τα ελαττωματικά προϊόντα, με κάποιες αναγκαίες εξαιρέσεις για ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών όπως οι ιατρικές ή οι δικηγορικές υπηρεσίες.

Είναι πάντως πεποίθησή μας ότι επιβάλλεται η συνολική αναθεώρηση του άρθρου, ώστε να γίνει συμβατό και με τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών αλλά και σε σχέση με τις διατάξεις του π.δ. 39/2001 περί διαδικασιών πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών με το οποίο έγινε προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις Οδηγίες 98/34/ΕΚ (ΕΕ L 204/37 της 21.7.1998) και 98/48/ΕΚ (ΕΕ L 217/1998 της 5.8.1998). και του π.δ. 131/2003 για τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας.

Άρθρα 12-19

Αποτελούν σημαντικότερα άρθρα που αναφέρονται διεξοδικά στη διαφήμιση και στις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και αποτελούν πιστή απόδοση των αντίστοιχων διατάξεων του Κεφαλαίου 2 και των παραρτημάτων της Οδηγίας 2005/29/ΕΚ.

Στο συνοπτικό, σε σχέση με τον σκοπό του, άρθρο 12 παρ. 1 περί διαφήμισης υπάρχει μία αντίφαση εφόσον απαιτείται, ως μαξιμαλιστική και πρακτικά ανεφάρμοστη κατά την κρίση μας προϋπόθεση, η ρητή θετική συναίνεση του καταναλωτή να λαμβάνει διαφημιστικά μηνύματα (σύστημα opt-in), η οποία δεν προκύπτει από το νόμο πως θα επιτευχθεί από τον προμηθευτή. Παρακάτω, στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου εισάγεται σύστημα αρνητικής συναίνεσης (σύστημα opt-out), αφού η διακοπή άμεσης διαφήμισης επιβάλλεται μόνο αν το ζητήσει ο καταναλωτής.

Προς άρση της αβεβαιότητας θα ήταν χρήσιμη η διάκριση άλλων δικαίων ως προς τον καταναλωτή-νομικό πρόσωπο, που λαμβάνει ελεύθερα διαφημιστικά μηνύματα και στον καταναλωτή-φυσικό πρόσωπο. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να δηλώσει στην Αρχή ότι δεδομένα που τον αφορούν δεν επιθυμεί να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από οποιονδήποτε, για λόγους προώθησης πωλήσεως αγαθών ή παροχής υπηρεσιών εξ αποστάσεως και να καταχωρηθεί στο μητρώο του άρθρου 13 ν. 2472/1997 που τηρείται εκ μέρους της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Στο άρθρο 15, το οποίο αποτελεί πιστή απόδοση του άρθρου 2 της Οδηγίας 2005/29/EK, παρατηρούμε ότι παραλείφθηκε, χωρίς εμφανή λόγο, ο ορισμός της παρ. ιβ της Οδηγίας ως εξής : **«ιβ) «νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα»: επαγγελματική δραστηριότητα ή ομάδα επαγγελματιών δραστηριοτήτων, η πρόσβαση στις οποίες ή η άσκηση των οποίων ή ένας από τους τρόπους άσκησης των οποίων προϋποθέτει, άμεσα ή έμμεσα, ειδικά επαγγελματικά προσόντα, κατ' εφαρμογή νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.»**

Η παραπομπή δεν είναι ακαδημαϊκού χαρακτήρα, αλλά κατά γνώμη μας απαραίτητη, εφόσον, αν προστεθεί, συστηματοποιεί το

καθεστώς ευθύνης συνδέοντάς το με αντίστοιχες διατάξεις άλλων νόμων που εφαρμόζονται στον καταναλωτή. Παραδείγματος χάριν, ο ίδιος ορισμός που περιλαμβάνεται στο άρθρο 8 της Οδηγίας 2000/31/EK για το ηλεκτρονικό εμπόριο και το άρθρο 7 του π.δ. 131/2003 και καθορίζει την ευθύνη παρεχόντων εμπορικές επικοινωνίες, όταν αυτοί είναι μέλη νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος για το οποίο ισχύουν επαγγελματικού κανόνες και κώδικες δεοντολογίας.

Η παρ. στ) του ίδιου άρθρου είναι σκόπιμο να γίνει παρ. 5 αφού, όπως και στην Οδηγία, αποτελεί αυτοτελή ερμηνευτικό κανόνα, και να προστεθεί προς εξειδίκευση αυτού, μετά τη λέξη «*μάρκετινγκ*» ο ενδεικτικός κατάλογος του Παραρτήματος II της Οδηγίας, ήτοι η φράση **«όπως οι ισχύουσες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, που ενσωματώνονται στο Ελληνικό δίκαιο και καθορίζουν κανόνες για την διαφήμιση και την εμπορική επικοινωνία, για τα οργανωμένα ταξίδια, τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις, περί των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης, περί της προστασίας των καταναλωτή όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές, περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για**

ανθρώπινη χρήση, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) όσον αφορά τη ρύθμιση των εταιρειών διαχείρισης και τα απλοποιημένα ενημερωτικά δελτία, για την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, για την ασφάλιση ζωής, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την πρωτοασφάλιση (τρίτη οδηγία για την πρωτοασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής, για με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση».

Άρθρα 20-26

Αποτελούν θαρραλέα βήματα του Υπουργείου με στόχο να ενισχύσει και να ενδυναμώσει τις οργανώσεις καταναλωτών, να κατοχυρώσει τους τρόπους και φορείς άσκησης της συλλογικής αγωγής, την ταχεία επίλυση καταναλωτικών διαφορών την εισαγωγή νέων θεσμικών οργάνων δημοκρατικού διαλόγου και συμμετοχής προμηθευτών και καταναλωτών κ.λπ. Παράλληλα το προσχέδιο επιχειρεί να ενισχύσει τη διαφάνεια και να προστατεύσει τους καταναλωτές από οργανώσεις που επιχειρούν να τους χειραγωγήσουν στο όνομα εκπροσώπησης των συμφερόντων τους μέσω θεσμοθέτησης διαδικασιών ελέγχου και εποπτείας των καταναλωτικών οργανώσεων, πιστοποίησης, θέσης κριτηρίων επιχορήγησης από τον κρατικό προϋπολογισμό μόνον ενεργών οργανώσεων κλπ.

Ειδικότερα, στο άρθρο 20, νομίζουμε ότι η αναγνώριση, εκτός από τις ενώσεις καταναλωτών, και στον θιγόμενο μεμονωμένο καταναλωτή, εφόσον αυτός έχει έννομο συμφέρον για ατομική του αξίωση, του δικαιώματος που παρέχεται στις ενώσεις καταναλωτών να ζητούν με αγωγή την παράλειψη παράνομων πρακτικών των προμηθευτών για προστασία του συλλογικού συμφέροντος των καταναλωτών θα συντελούσε, υπό προϋποθέσεις, στην πληρέστερη προστασία του συλλογικού συμφέροντος.

Ομοίως, επαναλαμβάνεται, αν και με καλές προθέσεις από το νομοθέτη, στην παρ. 17, η παλιά και εν δυνάμει προβληματική

ρύθμιση της ισχύος του δεδικασμένου της συλλογικής αγωγής της παρ. 14 έναντι πάντων, έστω και μη διαδικων. Τυχόν απόρριψη ή έστω μερική αποδοχή συλλογικής αγωγής που ασκήθηκε από ένωση καταναλωτών, εξ ονόματος των καταναλωτών, όταν διαπιστώσει ότι

παραβιάζονται τα νομικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους, όπως π.χ. αγωγή κατά τράπεζας για ένα θέμα καταναλωτικής πίστης, ή κατά επιχείρησης θα αποτελεί δεδικασμένο, υπό το νέο νόμο, και σε βάρος των ιδιωτών καταναλωτών και δεσμεύει άραγε και τις άλλες ενώσεις για το ίδιο ζήτημα; Οι κίνδυνοι για τις οργανώσεις καταναλωτών από ένα αμελή ή δόλιο χειρισμό της υπόθεσης είναι προφανείς. Ίσως ο δημόσιος διάλογος θα μπορούσε να βελτιώσει τη ρύθμιση.

Νομίζουμε επίσης ότι η παρ. 24 του ίδιου άρθρου, αν και είναι κατανοητός ο λόγος θέσπισής της για την αποφυγή καταχρηστικής συμπεριφοράς των ενώσεων καταναλωτών, πρέπει να εξαλειφθεί, ενόψη και της δικαστικής εμπειρίας από τη δράση των καταναλωτικών οργανώσεων στην Ελλάδα, διότι αποθαρρύνει τα διοικητικά συμβούλια των ενώσεων καταναλωτών να ζητούν, επί ποινή διάλυσης, με αγωγές χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη κατά προμηθευτών, μέρος μόνο (35%) της οποίας διατίθεται υπέρ της, κατά την παρ. 18 του άρθρου.

Στο άρθρο 21, είναι πολύ θετικό στοιχείο το ότι θεσμοθετείται ο μηχανισμός φιλικού διακανονισμού και αναγνωρίζεται εκ νέου ο ρόλος του Συνηγόρου του Καταναλωτή ως συντονιστή των επιτροπών φιλικού διακανονισμού και ρυθμιστή της εφαρμογής του θεσμού, με αναφορά στο ν. 3297/2004.

Στα άρθρα 22-24 θεσπίζεται, η εκπροσώπηση των καταναλωτών ως βήμα δημοκρατικού διαλόγου, η λειτουργία ως γνωμοδοτικού οργάνου του Εθνικού Συμβουλίου Αγοράς και Καταναλωτή, του Ινστιτούτου Μελετών Αγοράς και Καταναλωτή κλπ.

Στο άρθρο 25 αποτελεί επίσης πολύ θετικό βήμα η ενίσχυση των κυρώσεων κατά των προμηθευτών, που μπορεί να έχει προληπτικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα για διάπραξη παραβάσεων από αυτούς.

Στην παρ. 3 φρονούμε ότι θα ήταν χρήσιμο να προστεθεί, προς ενίσχυση του ρόλου του ΣΤΚ, στην πρώτη παράγραφο μετά τη λέξη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή και η φράση «....και τον **Συνήγορο του Καταναλωτή**», ως προς την υποχρέωση απάντησης των προμηθευτών σε αιτήματα του ΣΤΚ επί ποινή των κυρώσεων που περιγράφονται κατωτέρω.

Με τιμή

Γιάννης Δ. Αδαμόπουλος
Συνήγορος του Καταναλωτή

Κοιν.:
Υφυπουργό Ανάπτυξης
κ. Γιάννη Παπαθανασίου
Πλ. Κάνιγγος
106 81 Αθήνα